

Passat, present i futur. 20 anys d'intervenció comunitària a través de l'esport base: Associació Escoles Esportives 613 Vivendes

CÉSAR ROMERO MAZA* i MARÍA GARCÍA MUÑOZ**

* Graduat en Educació Social. Master en Prevenció i Tractament de les Conductes Additives. Tècnic en Intervenció Social del M.I. Ajuntament de Burjassot (València).

** Dip. en Treball Social i Lic. Sociologia. Master en Benestar Social. Dpt. Serveis Socials del M.I. Ajuntament de Burjassot (València).

Rebut: 4 de març de 2014. Acceptat: 7 d'abril de 2014.

RESUM

La intervenció comunitària en el barri dels 613 Vivendes de Burjassot (València) no s'entén sense la *Associació Escoles Esportives 613 Vivendes*. L'entitat naix de l'esforç conjunt dels agents socials que existien en el barri per l'any 1994: Associació de Veïns 613 Vivendes, Associació de Promoció Humana i Cultural Manantial i l'equip base dels Serveis Socials Municipals de Burjassot. I d'un grup de joves que pensaven que una de les formes per a la promoció de la infància en barris desfavorits, era a través de la pràctica d'activitats esportives.

PARAULES CLAU: exclusió social, esport base, voluntariat, barris desfavorits, intervenció comunitària.

ABSTRACT

Community intervention in the “613 houses district” in Burjassot (Valencia) cannot be understood without the Escoles Esportives 613 Vivendes association. This association was set up in 1994 through the endeavours of social agents existing at the time in the district: 613 Housing Neighbourhood Association, the Manantial Association for Human and Cultural Promotion, and Burjassot's basic team of municipal Social Services, as well as a group of young people who thought that one way to ensure the promotion of children in underprivileged neighbourhoods was through practising sports.

KEY WORDS: social exclusion, basic sport, volunteering, underprivileged neighbourhoods, community intervention.

CORRESPONDÈNCIA

cesar.romero@dayto-burjassot.es | maria.garcia@dayto-burjassot.es

INTRODUCCIÓ

La intervenció comunitària en el barri dels 613 Vivendes¹ de Burjassot no s'entén sense la Associació Escoles Esportives 613 Vivendes². L'entitat naix de l'esforç conjunt dels agents socials que existien en el barri per l'any 1994 (Associació de Veïns 613 Vivendes, Associació de Promoció Humana i Cultural Manantial i el flamant equip base dels Serveis Socials municipals de Burjassot), i d'un grup de joves que pensaven que una de les formes per a la promoció de la infància en barris desfavorits era a través de la pràctica d'activitats esportives.

Abans de submergir-nos en l'experiència que descrivim en el present article, hauríem de situar-nos en el context on aquesta es desenvolupa per a poder entendre la globalitat de la mateixa.

El municipi de Burjassot que es troba situat en la zona nord de l'àrea metropolitana de València, en l'extrem sud de la comarca de l'Horta Nord, compta amb una elevada densitat de població amb un poc més de 11.000 habitants per Km², amb una extensió de 3,5 km² i una població de 39.000 habitants.

El BAP 613 va ser construït en la zona nord-oest de Burjassot (en el límit del municipi amb el de Paterna) durant la segona meitat de la dècada dels 70 del segle passat, contemplat en el Pla Nacional d'Eradicació de l'Habitatge Precari i Barraquisme. El que l'administració pública d'aquell moment no s'imaginava, era la quantitat de problemes nous que sorgirien a partir d'ajuntar en un mateix lloc de residència, una tipologia de veïns de diversa procedència geogràfica, econòmica, educativa, cultural, social, ètnica, etc.

L'estructura del BAP 613³ es basa en la construcció de dues places ben diferenciades: la

1 Utilitzarem l'acrònim BAP 613 per denominar al barri dels 613 vivendes.

2 Utilitzarem l'acrònim EE.EE. 613 per denominar l'associació *Escoles Esportives 613 Vivendes*.

3 Per ampliar informació sobre el BAP 613, la seua construcció, desenvolupament i posteriors intervencions consulteu: Monje, M.; Uceda, F.X. (2003): "El barrio de Acción Preferente '613 viviendas' de Burjassot: el proceso de normalización de viviendas en un barrio desfavorecido".

Plaça 9 d'Octubre i la Plaça del Palleter. La distribució dels habitatges es va realitzar de forma segura i nominal. En la Plaça 9 d'Octubre, els habitatges van ser ocupats per famílies que eren veïnes de Burjassot però que no podien accedir al mercat immobiliari de l'època a causa de els seus escassos ingressos. Parlem de persones de classe obrera, migrants dels anys 50, 60 i 70, d'altres zones de l'estat espanyol i que tenien fixada el seu lloc de residència a Burjassot; i que en el seu conjunt, ja estaven integrades socialment en les dinàmiques del poble.

Per contra, en la Plaza Palleter es va acollir a la població aliena a Burjassot, compostes per famílies que procedien en la seua majoria de poblats barraquistes o d'altres zones vulnerables de l'estat. No coneixien a ningú i tenien una elevada concentració de problemàtiques. A més, un nombre elevat d'aquestes famílies pertanyien al poble gitano.

A la fi de la dècada dels 70, l'estat espanyol va patir la xacra del consum d'heroïna amb totes les problemàtiques socials que s'alberguen sota la seua allargada ombra: problemes de propagació de malalties infecto-contagioses (tuberculosis, hepatitis "C", SIDA, etc.), i problemes de seguretat pública pel tema dels robatoris associats al consum, l'exercici de la prostitució, el tràfic de drogues. Doncs tots i cadascun d'aqueixos problemes, es van viure de manera quotidiana en el BAP 613; arribant a l'instant que era conegut com un dels punts més important de distribució de drogues a la menuda, de la província de València.

I en aquest context en 1994, sorgeixen les EE.EE. 613 com experiència de participació comunitària i de promoció de la convivència social, sent el seu instrument la promoció de l'esport base, recolzant-se en el voluntariat, principalment de dins, però també de fora, apostant pels veïns del barri com actors del seu propi canvi.

Nota dels autors: Entenem que aquesta publicació va dirigida a professionals de l'àmbit del treball social. I si se'ns permet la llicència, volem deixar a un costat el punt de vista

estrictament professional i transcendir-lo perquè a través de menudes anècdotes podem veure les dificultats, els èxits, les equivocacions i els encerts en la intervenció social comunitària en les EE.EE. 613. Una entitat que al setembre d'enguany contarà amb 20 anys d'experiència en la lluita contra l'exclusió social, a través de l'esport base i del voluntariat. Com treballadors d'allò social que som, vam pensar que és una experiència que ha de ser contada.

Des d'aquestes pàgines volem agrair l'opunitat que ens brinda a aquesta entitat per a donar a conèixer el treball, que durant aquests anys rares vegades ha eixit a la llum. Agrair també a totes les persones que han col·laborat desinteressadament en l'Associació Escoles Esportives 613 Vivendes. I finalment, dedicar a totes aquelles persones que més tard o més d'hora ens han abandonat i la seua absència ens ha entristit, però la seua presència ens va enriquir.

Així doncs, servisca aquest article com homenatge a totes i cadascuna de les persones que han posat el seu òbol perquè aquest projecte seguís viu.

1. LA DELEGACIÓ DE RESPONSABILITAT A TERCERS

Un punt de referència en l'esport base és la participació veïnal, i un dels problemes més importants als quals ens enfrontem en aquestes activitats és la delegació de responsabilitat a tercers. Abans de l'engegada de les EE.EE. 613, els xiquets del BAP 613, a diferència dels xiquets de la resta de Burjassot, no practicaven esport base. El desmantellament de l'A.P.A. (Associació de Pares d'Alumnes) del C.P. Fernando de los Rios⁴ va originar que ningú se'n ocupara de l'esport escolar. Aquesta situació va durar tres cursos escolars al principi de la dècada

dels 90. Tan sols unes poques persones van fer els seus intents, els quals van tenir un recorregut curt en el temps.

La veritat és que no va haver un moviment social perquè els xiquets del barri practiquen esport. Volien que els xiquets feren esport, sí, el que no estaven amatents és assumir la responsabilitat i el treball que això comportava; de manera que delegaven la responsabilitat a tercers, si hi ha recursos en el barri els xavals del barri practiquen esport i si no, no.

No va ser fins l'any 1994, amb la municipalització dels Serveis Socials, que no es va engegar una iniciativa de lluita contra l'exclusió social a través de l'esport base en el barri, de la qual van sorgir les EE.EE. 613, gràcies a la col·laboració del Centre de Dia Manantial i l'Associació de Veïns dels 613 Vivendes. El curiós és que des de llavors l'entitat, i sobretot a partir del 2002/03, ha anat en el sentit contrari a la resta dels centres educatius.

Al llarg d'aquests 20 anys, hem vist com la resta de centres educatius van delegar la responsabilitat a tercers, en aquest cas, a les Escoles Esportives Municipals de Burjassot, desapareixent així la major part dels equips dels col·legis. Burjassot ha passat de tenir equips quasi tots els col·legis, a tenir equips només les Escoles Esportives Municipals i el Club de Futbol Los Silos.

Hem de tenir en compte que la delegació de responsabilitats a tercers a canvi d'una quota, per baixa que siga, fa que els menors que s'atenen en les EE.EE. 613 deixen de practicar esport. Com assenyala Ander-Egg citant a Deleeck, H. (1979), es produeix *l'Efecte Mateo*, al que té se li donarà i abundarà, i al que no té encara allò que té, li serà llevat.

Al final de la dècada dels noranta, l'Associació contava amb tres seccions diferenciades, Futbol Sala, Bàsquet i Petanca. Entre totes donaven cabuda a més de 160 menors del BAP 613 i dels seus voltants. L'entitat ha recorregut el camí invers al de la resta de les

⁴ C.P. Fernando de los Rios és el centre CAES ubicat al BAP 613 on es trobaven i es troben escolaritzats la major part dels menors del barri.

entitats del municipi que en el seu moment havien assumit la realització de les activitats esportives escolars, quan les AMPAS delegaven la funció a les Escoles Esportives Municipals i els clubs històrics de Burjassot.

2. EE.EE. 613 VIVENDES I EL GÈNERE

En el BAP 613 viuen la gran majoria dels veïns de Burjassot que pertanyen al poble gitano. Fa 20 anys es va començar a treballar, amb les voluntàries de la secció de bàsquet, amb xiquetes gitanes en un equip aleví (11 i 12 anys). A l'any següent, es va tenir un equip aleví i un infantil (13 i 14 anys); i al tercer any, es va mantenir l'equip aleví i l'infantil, arribant aquest últim a la final de la lliga de Burjassot.

És important destacar la impressionant mobilització logística que es realitzava perquè algunes de les xiques pogueren entrenar i jugar, ja que estaven a càrrec de germans, cosins i nebots més menuts. Pel que es feia necessari muntar una menuda guarderia per als entrenaments i partits, i per als desplaçaments a partits es demanava col·laboració a la resta de voluntaris i de coneguts. El dispositiu d'intendència que s'organitzava per a cada entrenament i partit era important, ja que les jugadores no tenien opció, si podien atendre als menuts jugaven i si no, no jugaven.

En l'actualitat, per desgràcia, la secció de bàsquet no té cabuda en l'entitat per falta de voluntaris que promocionen aquest esport. No obstant això, la intervenció amb les menors del BAP 613 es continua a través del futbol sala. En aquests moments es conta amb un equip femení de futbol sala categoria infantil, que participa en les diferents lligues escolars organitzades a nivell municipal i provincial; i enfrontant-se a les barreres afegides de gènere: inexistència de suficients lligues i de difícil accés, unificació de categories per falta de suficients xiques, etc.

3. EE.EE. 613 I LA INTERCULTURALITAT

Fa 20 anys, a Burjassot no era molt freqüent veure a persones magrebines, amb estudis superiors i que volgueren ser voluntaris en un barri com el dels 613 vivendes, entrenant un equip format per xavals en la seua majoria gitanos i uns quants paios. Doncs bé, aquesta situació es va donar i amb èxit. No va haver cap problema d'índole racista durant el temps que aquest voluntari va treballar amb les EE.EE. 613.

Al llarg d'aquest temps i amb la bombolla immobiliària, va haver un gresol molt interessant en l'entitat, ja que en els seus equips estaven representades moltes de les nacionalitats que migraren dels seus països per a cercar un futur millor, i van acabar jugant en les EE.EE. 613. En aquesta ocasió tampoc hem hagut de lamentar episodis d'índole racista.

Podem dir que les persones, sense por d'equivocar-nos, que conformen l'associació tant a nivell de voluntariat com a nivell de jugadors, no fan distinció per l'origen cultural de les persones. Cadascun té el seu, l'important és l'equip, l'important és el company.

Si atenem a l'Informe sobre l'Educació Europea per al Segle XXI, *"L'Educació: Hi ha un tresor amagat a dins"*, on s'estableixen els quatre pilars que sustenten l'educació, l'entitat compleix amb aqueixos pilars: "Aprendre a conèixer", "Aprendre a fer", "Aprendre a viure junts, aprendre a viure amb els altres" i "Aprendre a ser"; això sí, des del punt de vista de l'educació no formal a través de l'esport. L'entitat duu en el seu ADN aquests pilars des que es van redactar els seus estatuts per la Comissió Gestora de l'associació.

No obstant això, aquesta actitud vers la interculturalitat de l'entitat a nivell intern no era la que s'ha produït a nivell extern. L'estigmatització a la qual es va veure sotmès el barri durant les dècades dels 80 i els

90 (no sense cert mereixement), va perdre en ple apogeu fins a bé entrat el tercer mil·lenni. I com no podia ser d'una altra manera, va afectar, en gran manera, als equips del barri.

En les primeres temporades, els comentaris despectius cap als components dels equips del barri que es produïen en els partits, jornada rere jornada, es veien contrarestats en les reunions de coordinació que es realitzaven amb el Comitè d'Àrbitres i organitzador de la lliga municipal. En aquestes reunions, el representant dels EE.EE. 613, feia constar en l'acta els comentaris despectius (racistes, classistes, orientació sexual, amants de l'aliè, etc.) que es produïen i les dades rellevants a ells: lloc, hora, equips que disputaven el partit, etc.

A poc a poc, aqueixa política de denúncia sistemàtica en els òrgans de coordinació de la competició va anar quallant en la resta dels equips, aconseguint-se la dimissió del president de la coordinadora d'esport base de Burjassot, per un incident racista protagonitzat per una entrenadora d'un equip contrari.

Altres problemes d'aquesta índole, es van produir també durant unes Olimpíades Escolars de Burjassot. Els equips de futbol sala dels EE.EE. 613 van quedar campions de totes les categories de la competició d'aqueix any, degut al fet que una entitat (que no nomenarem en el present document) es va negar a jugar els partits contra les EE.EE. 613, donant per guanyats tots els partits que no es van presentar a jugar.

Açò va suposar l'ascens de tots els equips de futbol sala dels EE.EE. 613 a la primera posició, desvirtuant d'alguna manera la competició, i provocant una sensació d'impotència en els entrenadors i xavals de les EE.EE. 613, no només per no donar-los l'oportunitat de demostrar el seu treball, sinó perquè directament no se'ls va permetre fer el que més desitjaven, jugar a futbol com la resta de xavals del municipi.

4. EDUCAR EN EL CONFLICTE

En l'esport és habitual que es generen moments conflictius, la tensió i l'adrenalina ajuden a ells. Açò no és dolent, és a dir, és important que es generen conflictes, sobretot en els entrenaments, atès que es tracta de moments on no solen assistir els familiars i es pot treballar la gestió del conflicte amb els xavals. En els partits ja és altre cantar. Els qui hagen tingut l'ocasió de presenciar un partit veuran que part dels pares ho utilitzen com teràpia. I els pares de les EE.EE. 613 que assisteixen als partits, encara que escassos, no són una excepció.

Una de les tasques fonamentals dels entrenadors i de la resta de voluntaris de l'entitat és la d'evitar que els pares empren un vocabulari "inadequat" durant els partits. Hem de recordar-los que ací no venim necessàriament a guanyar, sinó que els xavals es divertisquen competint d'una manera positiva, i si guanyen, molt millor. Cosa que resulta molt difícil de fer entendre, i sobretot en la societat en la que vivim on l'única clau vàlida és l'èxit. No obstant això, dia a dia s'avança en el bon camí. Açò quant als espectadors.

Quant als jugadors, comentar que és molt important jugar bé al futbol per a ser reconegut davant la resta de l'equip. Aqueixa importància fa que els jugadors es prenguen molt de debò els entrenaments i els partits. La tensió que es genera fa que el conflicte pugui esclatar en qualsevol moment. Per això, és important que des dels equips més joves fins als més majors, entenguin que la filosofia de la nostra entitat és el "joc net". Quan es produeix un conat de violència, es talla d'arrel i es reflexiona sobre les causes i les seues possibles conseqüències. Sempre hi ha entrades més fortes, faltes, etc., però l'important és que es queden dins del terreny de joc.

En una ocasió en un partit fora de Burjassot, un dels xavals d'un dels nostres equips, pel que sembla va pensar que com

l'havien expulsat per insultar a l'àrbitre i havien perdut el partit, buidar un dels extintors dins del vestuari li ajudaria a dur la derrota i l'expulsió molt millor.

La conseqüència va ser la reflexió amb el menor, qui es va oferir a disculpar-se i a reparar el dany ocasionat. Les disculpes van ser acceptades i l'oferiment de reparació del dany declinat. L'entitat per la seua banda li va responsabilitzar de mantenir nets els vestuaris durant els entrenaments i els partits que jugaven a casa. I a més, el menor va complir la sanció imposada pel comitè de competició de no jugar durant 4 partits. Des d'aquell incident, s'han produït altres però no d'aquelles característiques.

5. EL VAIVÉ DELS VOLUNTARIS

Com bé és sabut, i existeix molta literatura tècnica respecte a les organitzacions socials, al llarg dels anys les associacions que tenen com eix principal el voluntariat tenen moments millors i moments pitjors. Els voluntaris precursors de les EE.EE. 613, van anar abandonant el seu treball en la mateixa, just coincidint amb el canvi de mil·lenni en els cursos 2000/01 i 2001/02.

L'associació va travessar el seu moment més crític, arribant a l'instant de plantejar la dissolució per part dels voluntaris (molt pocs), que assumien la doble funció de ser directius alhora que entrenadors dels equips.

Va desaparèixer la secció de bàsquet tant en la seua versió femenina com en la masculina, per falta d'entrenadors. I la secció de futbol sala va quedar representada per un equip en les següents categories: benjamí, aleví i infantil, amb un nombre aproximat de 25 xavals.

En la temporada 2002/03, es va realitzar una reestructuració de la junta directiva de l'entitat i del plantejament del voluntariat que la formava, amb l'objectiu de pujar un graó més. El voluntariat es composaria, en la

seua majoria, de voluntaris del barri, sense tancar òbviament, la porta a voluntaris que visqueren fora del barri. Havia bastants joves majors d'edat que havien format part de l'entitat com menors jugadors, ara era el moment que prengueren ells el relleu.

La política que es va emprar va ser la d'assumir només els equips que pogueren fer-se'n càrrec els voluntaris, als qui no li se donaren responsabilitats directives en l'entitat, per a no sobrecarregar-los de responsabilitats. D'altra banda, es va iniciar una campanya de "recerca de voluntaris" en el propi barri. La resposta va ser molt positiva. Els antics jugadors van començar a col·laborar en la tasca d'entrenar a equips de l'entitat.

A més, es va crear un equip sènior amateur on els entrenadors podien jugar totes les setmanes com element motivador, que serviren de referent a les categories inferiors i haguera una possibilitat de continuar defensant els colors de les EE.EE. 613. En els últims anys açò s'ha fet realitat i l'equip amateur ha aconseguit diverses lligues, trofeus al màxim golejadors, jugador més valuós, porter menys golejat, etc. I com el moviment, es demostra caminant i hem de predicar amb l'exemple. El cost dels desplaçaments, fitxes, àrbitres, etc., de l'equip amateur queda sufragat en la seua totalitat pels jugadors de l'equip.

6. EE.EE. 613 I LA INTERVENCIÓ AMB LA COMUNITAT

Marchioni (1989) considera la intervenció comunitària com la metodologia d'intervenció social de l'acció social que millor permet treballar en la prevenció de l'exclusió social. Segons l'autor, existeixen tres nivells d'acció social: per a la comunitat (serveis i prestacions que l'Estat està obligat a atorgar), en la comunitat (acostament dels serveis al ciutadà) i amb la comunitat (el treball comunitari està dirigit a tota la comunitat, a tots els ciutadans i ciutadanes, encara que s'articule per barris o sectors de població).

L'activitat física i l'esport formen part d'eixa tradició d'acció comunitària, que, a partir dels anys 60, es va implantar en els nostres barris, organitzacions i professionals socials. Les EE.EE 613 i el BAP 613 en són un bon exemple.

En la trajectòria d'aquests 20 anys, no podem oblidar al departament de Serveis Socials Municipal i el seu suport estratègic a l'entitat en dos fronts molt importants: a nivell d'orientació i seguiment, i cobrint les necessitats de l'entitat quan no podien ser cobertes per les subvencions (material esportiu, equipatge, trasllats i instal·lacions). Açò, a més de permetre a l'entitat mantenir-se i intervenir en moments difícils, ha permès una coordinació amb els serveis socials municipals que ha beneficiat en ambdós sentits.

Aquesta coordinació permet la implicació en l'entitat de menors subjectes al compliment d'una mesura judicial, bé siguin del BAP 613 o de fora d'ell. Sota la supervisió de l'equip de mesures judicials, qui prèviament valora la idoneïtat de l'activitat per a aquests menors i al revés. Així els menors del municipi subjectes a una mesura judicial (PSBC, TSE, LV)⁵, desenvolupen activitats dins de l'entitat, recolzant en els entrenaments, col·laborant amb el manteniment de les instal·lacions cedides, etc., com part del seu projecte educatiu.

D'aquesta forma, es compleix una doble funció: l'educativa i la de benefici a la comunitat. En les EE.EE. 613 tenen l'oportunitat de realitzar uns treballs que promouen uns valors que estan en hores baixes en la nostra societat: la responsabilitat, la camaraderia, la solidaritat amb l'equip, el respecte pels oponents, etc. És un escenari que permet desenvolupar itineraris d'inclusió social que prevenen l'exclusió social i en nombrosos casos les conductes delictives (Uceda, 2011).

⁵ Les sigles corresponen a les següents mesures judicials en medi obert: prestació de serveis en benefici a la comunitat (PSBC), tasques socioeducatives (TSE) i llibertat vigilada (LV), segons art.7, Llei 5/2000 de responsabilitat penal del menor.

Els menors subjectes a mesures judicials, o menors infractors, com denomina la llei, han viscut, en alguns dels casos, experiències negatives envers la societat: per problemes relacionats amb l'apropiació de l'aliè, per algun tipus de violència, pel consum de substàncies il·legals, etc. La responsabilitat que aquests xavals adquireixen amb els xiquets que practiquen esport és incontestable. Els jugadors tenen expectatives que l'entrenador els ha d'ensenyar a jugar, i mostren un respecte que fins a la data no ho havien tingut; això adquireix una gran importància en els menors infractors.

En més d'una ocasió, el compliment de part de les mesures en les EE.EE 613 ha servit perquè els menors que ho realitzaven normalitzaren el seu temps lliure i d'oci, i formaren part de l'associació com voluntari. En l'actualitat, dos dels entrenadors van ser en el seu moment menors del programa de mesures judicials, i ara són dels voluntaris més actius i compromesos amb l'entitat.

Reprement a Marchioni i un dels seus tres nivells d'acció social, l'acció social amb la comunitat, la implicació dels veïns del BAP 613 en les activitats socials del barri en general i en l'esport base en particular, és un dels objectius de l'entitat. Per això, l'entitat desenvolupa en el propi barri diverses competicions i esdeveniments anuals, en les quals estan convidats a participar i participen, ciutadans de la resta de municipi. De forma que la integració del BAP 613 es pugui realitzar d'una manera bidireccional. No només que les persones del barri participen de les activitats i serveis que ofereix Burjassot, sinó que les persones de la resta de Burjassot integren el BAP 613 com una zona més del poble a la qual accedir i participar de les seues activitats i serveis.

Aquestes activitats es componen de tres esdeveniments anuals que, des de l'any 2002, es vénen celebrant:

- Torneig 24 hores de Futbol Sala (categoria amateur), on es convida als diferents equips de futbol sala del municipi a participar.

- Torneig de Futbol Sala 613 Vivendes (categories des de querubí a cadet, incloent l'equip femení), es conviden als equips de futbol sala que participen de la lliga escolar.
- Torneig mixt i intergeneracional de Pentanca, on poden participar parelles compostes per totes les edats i gènere del municipi.

L'important de la celebració d'aquestes activitats és el fet que es desenvolupen íntegrament en les instal·lacions del BAP 613, permetent així un acostament de les persones de la resta de municipi, desmitificant la imatge de perillositat i la estigmatització que continua tenint el BAP 613 en la resta del poble.

7. MIRANT AL FUTUR

La idea primigènia a l'hora de plantejar la creació d'aquesta associació va anar que els agents socials i els veïns participaren de la millora de la percepció i autopercepció que tenien els xiquets i xiquetes del barri. Que l'esport conjuminara els esforços de païos i de gitanos, amb la intenció de formar equips. Equips que no pretenien guanyar, que el que pretenia era poder fer una activitat positiva en comú, fent una activitat amb i no en contra.

Els païos i els gitanos jugaven i jugaven bé, segueixen jugant i segueixen jugant bé. Les EE.EE. 613 s'han convertit en un referent no només per als veïns del barri sinó per a tot Burjassot i part dels pobles limítrofs. I encara més, quan amb el pas dels anys, les AMPAS dels centres de Burjassot han deixat de promocionar l'esport base dins de les seues activitats, i han derivat als xavals als clubs i les Escoles Esportives Municipals de Burjassot.

La situació actual de l'entitat ha variat molt des dels seus inicis fins a ara. Les inversions municipals en la regeneració de barri han permès dotar al barri de noves instal·lacions, tant esportives com espais de re-

unió, que ofereixen una visió renovada del BAP 613 en allò estructural, encara que en el col·lectiu genera incerteses per les decisions polítiques i de gestió futures.

En aquests moments, adaptant-se a aquests nous canvis, les EE.EE. 613 ha aconseguit un conveni de col·laboració amb l'Ajuntament de Burjassot per a la utilització d'un espai en l'Hotel d'Associacions Municipal dels 613 Vivendes, on està situada la seu de l'entitat. I a més, un conveni d'utilització de les instal·lacions esportives del Poliesportiu 613 Vivendes construït en el barri. En contraprestació, l'entitat s'ha compromès a continuar la seua labor de foment de l'esport base en el BAP 613 i la seua intervenció en la comunitat.

Aquesta temporada 2013/2014, en la qual l'associació compleix el seu 20 aniversari, es compta amb un planter de 16 voluntaris que s'encarreguen dels entrenaments dels diferents equips, més 6 voluntaris que componen la junta directiva. Quant als equips en funcionament són els següents: un querubí (4-5anys), dos pre-benjamins (6-7 anys), un benjamí (8-9 anys), dos alevis (10-11 anys), un infantil (12-13 anys), un cadet (14-15 anys), un femení (12-17 anys), un amateur (majors de 18 anys). Cosa que suposa un volum considerable de menors atesos, uns 120, més 25 majors en l'equip amateur.

A pesar d'això, el futur es planteja incert, no només per a les EE.EE. 613, sinó per al conjunt d'entitats del tercer sector, doncs la falta de sensibilitat política, el principi d'austeritat (o d' "austericidi") que fa que es reduïsquen o desapareguen subvencions, la invisibilització dels més vulnerables, l'abandó de projectes de prevenció i d'intervenció social... fa que iniciatives com aquesta es troben sempre en la corda fluixa, depenent en gran part de factors que escapen al seu control.

BIBLIOGRAFÍA

- ATKINSON, R.; KINTREA, K. (2001): "Disentangling Area Effects: Evidence from deprived and non-deprived neighbourhood Effects and Cultural Exclusion". *Urban Studies*, 39, 85-93.
- BALIBREA, E.; SANTOS, A.; LERMA, I. (2002): "Un estudio exploratorio: actividad física, deporte e inserción social de jóvenes en barrios desfavorecidos". *Apunts: Educación física y deportes*, 69, 106-111.
- DELEECK, H. (1979): "L'effect Mathieu". *Droit Social*, 11 nov. [Versión española en *Lecturas de Seguridad Social*, 0/84].
- DELORS, J. (1996): *La educación encierra un tesoro*. (Informe a la UNESCO de la Comisión internacional sobre la educación del siglo XXI). Madrid: UNESCO.
- MARCHIONI, M. (1989). *Planificación social y organización de la comunidad: alternativas avanzadas a la crisis*. Madrid: Popular.
- MONJE, M.; UCEDA, F.X. (2003): "El barrio de Acción Preferente "613 Viviendas" de Burjasot: El proceso de normalización de viviendas en un Barrio Desfavorecido", en Oteiza, V. (2003). *Un lugar para vivir. Experiencias de exclusión residencial y de cómo salir de ellas en el Estado español*. Pamplona: Universidad Pública de Navarra.
- MUÑOZ, A. J. (2005): "L'activitat física i l'esport com a mitjà d'integració social i transmissió de valors a joves socialment desfavorits". *Revista Electrònica d'Investigació i Innovació Educativa i Socioeducativa*, 2 (2), 19-38.
- UCEDA, X. (2011): *Adolescentes en conflicto con la ley. Una aproximación comunitaria: trayectorias, escenarios e itinerarios* (Tesis doctoral) Valencia. Universitat de València.

